

Pluraliteit van schuldeisers en een drietal (tot de nalatenschap behorende) typen bankrekening

J. B. Vegter*

INLEIDING

In deze bijdrage zal ik ingaan op enige consequenties van de invoering in 1992 van de derde afdeling van de eerste titel van boek 6 Nieuw BW (pluraliteit van schuldeisers). Hierbij zal deze afdeling geplaatst worden in het perspectief van de ervengemeenschap. Voor een belangrijk deel worden de rechtsgevolgen van deze ervengemeenschap geregeld in de zevende titel van boek 3 Nieuw BW (gemeenschap). De aandacht zal gericht zijn op een drietal typen bankrekening die bij een nalatenschapsafwikkeling van belang kunnen zijn¹. Vervolgens zal kort de positie van de langstlevende echtgenoot in het nieuwe erfrecht met betrekking tot de bankrekeningen van de nalatenschap worden aangegeven en zal deze bijdrage worden afgesloten met enkele korte opmerkingen over het overgangsrecht.

HUIDIG RECHT EN NIEUW BW

De vordering met betrekking tot een creditsaldo in rekening-courant is een deelbare vordering in de zin van art. 1335 BW. Dit artikel bepaalt, voor zover hier van belang, dat de erfgenamen van een deelbaar vorderingsrecht „de schuld niet kunnen vorderen (...) dan alleenlijk voor het aandeel waarvan zij erfgenamen zijn.” Op grond van dit artikel is iedere erfgenaam bevoegd zijn aandeel in de deelbare vordering te innen². In de literatuur bestaat verschil van mening over het antwoord op de vraag wat de rechtsgevolgen

* Mr J. B. Vegter is als universitair docent verbonden aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

1. Ik realiseer mij dat deze opsomming niet limitatief is.

2. In deze zin met zoveel woorden HR 20 december 1946, NJ 1947, 59, (E.M.M.).

van deze inning zijn. Heersende leer is echter dat de erfgenaam de vordering voor zichzelf int en daarmee het geïnde aan de nalatenschap onttrekt³. Men neemt aan dat dit een regel is, die geldt vóór de boedelscheiding. Nadat boedelscheiding heeft plaatsgevonden is op grond van art. 1129 BW hij schuldeiser aan wie de vordering werd toebedeeld. Hetgeen reeds geïnd werd is echter in de scheiding niet begrepen. Praktisch gevolg van art. 1335 BW is dus dat een erfgenaam de bank (eventueel via een notaris) opdracht kan geven een tot de nalatenschap behorend creditsaldo aan hem voor zijn aandeel uit te keren. De bank kan dit de erfgenaam (als hij over een verklaring van erfrecht beschikt) niet weigeren.

Het Nieuw BW heeft radicaal met het delingsbeginsel van art. 1335 BW afgerekend⁴. In art. 6:15 wordt in het eerste deel van lid 1 gezegd, dat als een prestatie aan meer schuldeisers verschuldigd is, ieder der schuldeisers een vorderingsrecht voor een gelijk deel heeft. In lid 2 van art. 6:15 is echter bepaald dat als het recht in een gemeenschap valt (bijv. de ervengemeenschap) de schuldeisers gezamenlijk één vorderingsrecht hebben. Dit heeft tot gevolg dat met betrekking tot het vorderingsrecht de regels gaan gelden die in boek 3 titel 7 voor de gemeenschap zijn geschreven. Hoofddregel is nu dat de erfgenamen alleen tezamen bevoegd zijn tot het aannemen van aan de gemeenschap verschuldigde prestaties (art. 3:170 lid 2). Hetgeen de erfgenamen op deze wijze geïnd hebben gaat tot de nalatenschap behoren (art. 3:167). Ik ga op het Nieuw BW nader in bij de behandeling van de in de inleiding genoemde drie typen bankrekening.

De boedelrekening

Onder een boedelrekening versta ik een rekening, die nog op naam

3. In deze zin Hof 's-Hertogenbosch, 2 november 1976, NJ 1977, 344. Men zie verder: Asser-Hartkamp I, nr. 91f, Asser-Meijers-van der Ploeg, nr. 378, Klaassen-Eggens-Luyten, Erfrecht, blz. 319 en Pitlo-van der Burght, Erfrecht, blz. 382/83. Men zie over art. 1335 BW meer uitgebreid C. H. C. M. Martens, Deelbaarheid van vorderingen volgens art. 1335 in verband met boedelscheiding, preadvies Br. der Notarissen 1939; M. H. Bregstein, WPNR 3636 (1939), bespreking van genoemd preadvies; H. Drion, Art. 1335 en de boedelscheiding, WPNR 4685, 4686 (1961); W. M. Kleijn, De boedelscheiding, Arnhem 1969, blz. 227 en 277-282.

4. Parl. Gesch. Boek 6, blz. 126.

van de erflater staat of waarvan de tenaamstelling is veranderd in: boedel van (...). Volgens het huidig recht kan de erfgenaam zijn aandeel (het aandeel waarvoor hij erfgenaam is) in het creditsaldo van deze rekening opeisen. Onder het Nieuw BW is de erfgenaam niet bevoegd zelfstandig zijn aandeel in de vordering te innen (art. 3:170 lid 2). Volgens art. 3:170 lid 2 geschiedt het beheer door de erfgenamen tezamen, tenzij een regeling zoals in art. 3:168 genoemd anders bepaalt. Het aannemen van aan de gemeenschap verschuldigde prestaties wordt door lid 2 van art. 3:170 als beheer gekwalificeerd. Alleen handelingen dienende tot gewoon onderhoud of tot behoud van een gemeenschappelijk goed, en in het algemeen handelingen die geen uitstel kunnen lijden, kunnen door ieder der deelgenoten zo nodig zelfstandig worden verricht (art. 3:170 lid 1). Voor zover de inning van een creditsaldo onder deze rubriek kan worden gebracht is iedere erfgenaam tot inning van het gehele saldo bevoegd⁵.

Als de bank op grond van art. 3:170 lid 2 aan de erfgenamen tezamen presteert, bijv. de vordering wordt overgeboekt naar een centrale boedelrekening bij een andere bank, waarvan in de toekomst alle betalingen zullen plaatsvinden, ontstaat op grond van de zaaksvervangingsregel van art. 3:167 een gebonden gemeenschap van de centrale bankrekening. De inningsbevoegdheid van de erfgenamen tezamen is in het Nieuw BW een „inningsbevoegdheid van de gemeenschap”⁶. Ook zakenrechtelijk komt de geïnde vordering aan de gezamenlijke erfgenamen toe. De enige manier waarop de erfgenamen onder het Nieuw BW aan de onverdeeldheid van het creditsaldo op een boedelrekening een einde kunnen maken is door een boedelscheiding (art. 3:182)⁷.

5. Tot beschikkingshandelingen met betrekking tot een nalatenschapsgoed zijn in beginsel slechts de erfgenamen tezamen bevoegd (art. 3:170 lid 3). Dit is onder het huidig recht niet anders (men vgl. Kleijn, o.c., blz. 103 e.v.). Beschikking door een erfgenaam over zijn aandeel in een goed van de nalatenschap wordt verboden door art. 3:190. Ook voor het huidig recht, waar het beginsel van art. 1335 BW geldt, wordt dit aangenomen (Asser-Meijers-van der Ploeg, nr. 381).
6. Omgekeerd moet onder gemeenschap in dit verband worden verstaan de gezamenlijke erfgenamen als zodanig.
7. Deze opvatting is ook voor het geldende recht door H. Drion verdedigd met als argument dat art. 1335 BW alleen zou zien op de inningsbevoegdheid en

Mede ter illustratie van dit feit maak ik nog een enkele opmerking over het recente arrest van de Hoge Raad van 9 november 1990, RvdW 1990, 198. De boedelnotaris had een aantal bankrekeningen bij de ABN samengevoegd tot een centrale boedelrekening. Door de notaris werd „bij wege van voorschot” aan een aantal erfgenamen hun aandeel in de boedelrekening uitgekeerd. Het Gerecht in Eerste aanleg op Aruba veroordeelde vervolgens deze erfgenamen om de ontvangen aandelen (of „voorschotten”) terug te storten in de boedel. Dit oordeel werd door het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba bevestigd met de overweging dat de hiervoor genoemde door de notaris gepleegde samenvoeging ertoe geleid heeft dat het saldo op de boedelrekening is komen te staan en onder zijn beheer is gekomen ter effectuering van de boedelscheiding. Een beroep op art. 1335 BW gaat dan volgens het Hof niet op. Het cassatiemiddel beroept zich op art. 1335 BW. De Hoge Raad verwierpt het cassatiemiddel. De uitkeringen door de notaris van de boedelrekening kunnen volgens de Hoge Raad niet anders beschouwd worden dan als voorschotten op de toedeling bij boedelscheiden en in zoverre als een partiële scheiding en deling die niet anders kon plaatsvinden dan met toestemming van alle gerechtigden (art. 3:182). Nu deze toestemming, zo moet men welhaast uit het arrest afleiden, er niet was, was de notaris niet bevoegd de litigieuze uitkeringen te doen. De Hoge Raad stelt verder dat er „in deze” geen sprake is van het opvorderen van aandelen in een tot de nalatenschap behorende vordering. Wellicht kan men het arrest het beste zo begrijpen, dat de Hoge Raad, hoewel de regel van art. 1335 BW handhavend, in het kader van een notariële boedelafwikkeling het meest voelt voor een benadering vanuit boedelscheidingsperspectief ⁸.

— geen invloed heeft op de onverdeeldheid zelf (WPNR 4685/86). Hij is hierin door Kleijn bijgevalen, o.c., blz. 277-282. Anders echter de heersende leer.

8. Het feit dat het Hof constateerde dat de samenvoeging van verschillende rekeningen door de notaris ertoe leidde dat de saldi „op de boedelrekening kwamen te staan” en onder zijn beheer kwamen ter effectuering van de boedelscheiding heeft een beslissende rol in de procedure voor de Hoge Raad gespeeld. Als zo’n geval aan de orde is, weet de notaris nu dus wat hem te doen staat. Hij zal een opdracht tot betaling van het saldo moeten weigeren.

Ook voor het geval van een centrale boedelrekening onder beheer van (één der) erfgenamen dient echter het arrest van de Hoge Raad mijns inziens toepasselijk te zijn. Door de overboeking van de „individuele boedelrekeningen” naar de centrale boedelrekening met het oog op de boedelscheiding ging de bevoegdheid die art. 1335 bood verloren. Als we het arrest zo mogen interpreteren, en ik meen dat dit mag, dan constateren we een uitholling van het deelbaarheidsbeginsel van art. 1335 BW ten gunste van het „gemeenschapsbeginsel”, zoals dat in art. 6:15 NBW is aanvaard. Onder het Nieuw BW zou de uitspraak van de Hoge Raad met betrekking tot de centrale boedelrekening niet anders geluid hebben. De onverdeeldheid wordt onder het Nieuw BW zoals we reeds gezien hebben onder de deelgenoten slechts via een boedelscheiding beëindigd.

De en/of rekening

Onder een en/of rekening verstaan we, in de woorden van art. 6:16 NBW, een rekening waarbij met de schuldenaar is overeengekomen dat twee of meer personen als schuldeiser de prestatie van hem voor het geheel kunnen vorderen, des dat de voldoening aan de een hem ook jegens de anderen bevrijdt⁹. Als voorbeeld nemen we de en/of rekening die twee in algehele gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoten met de bank zijn overeengekomen¹⁰. Het echtpaar heeft, zo nemen wij aan, twee meerderjarige kinderen. De man overlijdt, zijn erfgenamen zijn zijn echtgenote en twee kinderen, ieder voor 1/3 deel. Allereerst bezien wij de situatie die volgens het huidig recht bij het overlijden van de man ontstaat. Op grond van het en/of beding kan de echtgenote op eigen naam over

9. Enige literatuur over de en/of rekening: J. A. van Bronkhorst, De bankrekening, diss. Leiden 1987, blz. 46/47; A. M. J. van Buchem-Spapens, Enkele aspecten van de gemeenschappelijke bankrekening, WPNR 5618 en 5619 (1982); F. H. J. Mijnsen, De rekening-courantverhouding, Zwolle 1988, blz. 100 e.v.; P. W. van der Ploeg, WPNR 5967-5969 (1990); Contractenrecht VI (Rank), nrs. 2613 e.v.

10. In het arrest van de Hoge Raad van 9 november 1990, RvdW, 197 ging het om een en/of rekening met een wederkerig verblijfsbeding gemaakt door twee buiten iedere gemeenschap gehuwde echtgenoten. De vraag was hier of door de en/of rekening in deze vorm voldaan was aan een natuurlijke verbintenis tot verzorging.

de rekening beschikken¹¹. Erfrechtelijk gezien zijn de erfgenamen en de echtgenote de erflater onder algemene titel opgevolgd. Zij nemen zijn rechtspositie in de en/of rekening in. De erflater was tijdens zijn leven bevoegd over de rekening te beschikken. Deze bevoegdheid is op de erfgenamen overgegaan. Volgens art. 1335 BW zal iedere erfgenaam zijn aandeel (1/3 deel) in het creditsaldo mogen opeisen. Het geïnde gaat dan over in het eigen vermogen van de erfgenaam¹². Van de juridische afdeling van de AMRO-bank vernam ik, desgevraagd, dat de bank in de praktijk deze consequentie van art. 1335 BW niet aanvaardt. De bank eist van de erfgenamen gezamenlijk optreden.

Wat zijn de rechtsgevolgen van de en/of rekening volgens het Nieuw BW? De en/of rekening behoort na het overlijden tot de ontbonden huwelijksgemeenschap waarvan de nalatenschap deel uitmaakt. De en/of rekening valt in een gemeenschap en dus hebben de schuldeisers volgens art. 6:15 lid 2 gezamenlijk één vorderingsrecht. De erfgenamen kunnen in beginsel op grond van art. 3:170 lid 2 het vorderingsrecht op de bank slechts gezamenlijk innen. Het geïnde gaat dan tot de nalatenschap behoren, die weer een onderdeel van de ontbonden huwelijksgemeenschap is (art. 3:167).

In de praktijk komt de en/of rekening veel voor, omdat zij de langstlevende echtgenoot in staat stelt over de bankrekening ook na het overlijden van de eerststervende te beschikken. Onder het Nieuw BW zal het rechtsgevolg van de en/of rekening niet anders zijn. In de parlementaire geschiedenis op art. 6:16 lezen wij dat art. 170 lid 2 bij een en/of rekening geen toepassing vindt¹³. De langst-

11. De opvatting van Mijnsen (o.c., blz. 107) dat de bank er goed aan doet bij de erfgenamen te informeren of zij met een beschikking akkoord gaan is in strijd met datgene wat door hem op blz. 103 wordt opgemerkt. Vgl. ook Van Buchem-Spapens, o.c. WPNR 5619. Informatie bij de juridische afdeling van AMRO-bank leerde mij dat alleen in uitzonderlijke gevallen (sterk vermoeden van benadeling) de toestemming van de erfgenamen voor een beschikking wordt gevraagd.

12. In deze zin Van der Ploeg, WPNR 5968 (1990) nr. 16. Van der Ploeg gaat zelfs zover dat hij de erfgenaam bevoegd verklaart, na de inning van zijn aandeel in het totale saldo, opnieuw tot inning van zijn aandeel in het nog resterende saldo over te gaan. De erfgenaam zou zo in staat zijn de gehele en/of rekening leeg te halen.

13. Parl. Gesch. Boek 6, blz. 133.

levende echtgenoot kan dus ook onder het Nieuw BW op grond van haar eigen contractuele positie met de bank over de en/of rekening zelfstandig beschikken. De bank kan zich houden aan het contract en is niet verplicht zich in de interne gerechtigdheid te verdiepen¹⁴. Intern namelijk hebben de twee andere erfgenamen ieder recht op 1/6 deel van het credit saldo van de en/of rekening¹⁵. We zagen reeds dat banken in de praktijk, als er een sterk vermoeden van benadeling aanwezig is, de medewerking van de erfgenamen voor beschikking over de rekening eisen.

*De kwaliteitsrekening*¹⁶

In zijn arrest van 3 februari 1984, NJ 1984, 752 heeft de Hoge Raad de kwaliteitsrekening in ons recht geïntroduceerd. De Hoge Raad overwoog onder meer, dat buiten het faillissement van een notaris gebleven zou zijn een „storting van een bedrag op een afzonderlijke rekening ten name van de notaris met vermelding van diens hoedanigheid van opdrachtnemer van de betreffende koper en verkoper. . .” Gevolg van een kwaliteitsrekening is onder meer, dat hij op wiens naam de rekening staat, bevoegd is op eigen naam over de rekening te beschikken¹⁷. In geval van een boedelrekening is er in het systeem van ons erfrecht geen behoefte aan de kwaliteitsrekening. De omzetting van een boedelrekening in een kwaliteitsrekening zal daarom vrijwel nooit voorkomen, en is ook niet aanbevelenswaardig. Dit om de volgende redenen. In bijna alle

14. Vgl. Van der Ploeg, WPNR 5968 (1990) nrs. 9 e.v.

15. Vgl. Hof 's-Gravenhage, 14 februari 1986, NJ 1988, 360 en Hof 's-Gravenhage, 19 december 1986, NJ 1988, 289 (schenking geëffectueerd met sluiten van een en/of rekening).

16. Over de kwaliteitsrekening zie men vrij uitgebreid C. Ae. Uniken Venema en S. E. Eisma, Eigendom ten titel van beheer naar komend recht, Preadvies van de vereniging van Handelsrecht, Zwolle 1990, Hoofdstuk 9.3.1 e.v. Vergelijk ook J. A. van Bronkhorst, o.c., blz. 48-51 en Contractenrecht VI (Rank), nrs. 2616 e.v.

17. Verschil van inzicht bestaat in de literatuur over het juridische karakter van de kwaliteitsrekening. Lastgeving (Asser-Beekhuis I, nr. 638) of „eigendom ten titel van beheer” (Uniken Venema in het in de vorige noot genoemde preadvies). De wetgever gaat op het juridische karakter niet nader in (men zie Memorie van Antwoord, 17.496 nr. 10, blz. 37 en 38). Wel wordt opgemerkt dat de kwaliteitsrekening onder het Nieuw BW mogelijk blijft. Het voert te ver in het kader van deze bijdrage nader op dit theoretisch interessant gegeven in te gaan.

nalatenschappen waarin geen executeur-testamentair optreedt, zal één van de erfgenamen (of een notaris in opdracht van de gezamenlijke erfgenamen) met het beheer zijn belast. Gezien het karakter van de ervengemeenschap is vaak een volmacht hiertoe voldoende. Als de erfgenamen het beheer aan één van de anderen willen opdragen, anders dan bij volmacht, kan onder het Nieuw BW op de voet van art. 3:168 een beheersregeling worden overeengekomen. Deze beheersovereenkomst maakt hen die in de overeenkomst niet met het beheer worden belast onbevoegd¹⁸. Als de erfgenamen niet in staat of bereid zijn een onderlinge regeling te treffen, dan kan ook volgens art. 3:168 lid 2 de kantonrechter in een beheersregeling voorzien, zonodig met onderbewindstelling van de goederen. Behoeft aan de kwaliteitsrekening zou er nog kunnen zijn als de deelgenoten niet alleen het beheer maar ook de beschikking over een rekening aan één van hen willen opdragen. Dit is echter een handeling, die in strijd is met de aard van de ervengemeenschap die nu juist op gezamenlijke beschikkingsmacht is gebaseerd (art. 3:190). Het omzetten door de erfgenamen van een boedelrekening in een kwaliteitsrekening moet dan ook als een boedelscheiding (art. 3:182) worden gekwalificeerd. Met de scheiding is dan een beheersovereenkomst verbonden. Op grond van het genoemde arrest van de Hoge Raad zal het creditsaldo van de rekening buiten het faillissement van de rechthebbende op het saldo blijven. Dat de omzetting van een boedelrekening in een kwaliteitsrekening een boedelscheiding oplevert, heeft tot gevolg, dat de schuldeisers zich tegen een zodanige omzetting op de voet van art. 3:193 kunnen verzetten¹⁹. Als het nieuwe erfrecht zal zijn ingevoerd, zal een omzetting als hier bedoeld kunnen leiden tot benoeming van een vereffenaar op de voet van art. 4.5.3.4 sub b. Het voorgaande illustreert mijns inziens voldoende dat een omzet-

18. Parl. Gesch. Boek 3, blz. 585 waar ook opmerkingen worden gemaakt over derdenbescherming ingeval van onbevoegd (beheers)handelen. Als in de toekomst de bewindstitel (3.6) in gewijzigde vorm zal worden ingevoerd zal ook een beheersbewind (art. 3.6.2.1 sub a) mogelijk zijn.

19. Ook als men aanneemt dat het saldo van de kwaliteitsrekening ondanks de exclusieve beschikkingsmacht van de rekeninghouder nog tot de nalatenschap behoort, is het in de tekst gestelde verdedigbaar. Doordat ten aanzien van de rekening het gebonden karakter van art. 3:190 niet meer bestaat, lopen de schuldeisers een risico dat de rekeninghouder het saldo niet in hun belang aanwendt.

ting van een boedelrekening in een kwaliteitsrekening met het systeem van ons recht moeilijk verenigbaar is.

Hoe liggen de zaken met het oog op de en/of rekening? Anders dan bij de boedelrekening is de echtgenote hier bevoegd op grond van het en/of beding het gehele saldo van de rekening op te nemen. Zij zal meestal in de verhouding tot de erfgenamen niet volledig tot dit saldo zijn gerechtigd. Als zij in gemeenschap van goederen was gehuwd en er twee erfgenamen zijn, is zij voor 4/6 tot het saldo gerechtigd, de beide erfgenamen voor 1/6. Na opname van het saldo zal zij dit saldo op een nieuw te openen bankrekening kunnen storten. Het maakt voor haar bevoegdheid om over deze nieuwe rekening te beschikken niet uit of dit een gewone rekening is op haar naam of een kwaliteitsrekening. Voor het geval dat zij in staat van faillissement zou raken, moet echter worden aangenomen, dat het saldo van de kwaliteitsrekening, voor zover dit aan de erfgenamen „toekomt”, buiten het faillissement blijft. Het verdient daarom aanbeveling als een en/of rekening na overlijden op bovengenoemde wijze wordt omgezet in een andere rekening, voor deze andere rekening de vorm van de kwaliteitsrekening te kiezen²⁰. Het zou als een en/of rekening wordt opgeheven door de langstlevende echtgenoot op grond van het en/of beding na overlijden, mijns inziens een logische eis van de bank zijn, dat dan de rekening waarop het vrijkomende saldo wordt gestort een kwaliteitsrekening moet zijn²¹. Op grond van het voorbehoud dat banken in de voorwaarden die de en/of rekening beheersen dikwijls opnemen is de bank hiertoe ook bevoegd. Men kan dit dan beschouwen als service ten opzichte van de erfgenamen die immers ook rekeninghouder werden door het overlijden. Voor de echtgenote heeft deze eis geen enkel bezwaar, omdat zij volledig over de kwaliteitsrekening kan beschikken.

20. In deze zin ook Van der Ploeg, o.c., WPNR 5968 (1990) nr. 15, waar hij als tenaamstelling voorstelt: „als trustee voor de erfgenamen”.

21. De bank is tot het stellen van deze eis niet verplicht. Op grond van het en/of beding kan zij zonder meer het saldo aan de echtgenote uitkeren. Banken zullen waarschijnlijk nogal huiverig staan tegenover de suggestie te eisen dat het geld op een kwaliteitsrekening moet worden gestort. De bank verdiept zich dan immers in de interne verhouding der deelgenoten, waartoe de bank niet verplicht is.

POSITIE ECHTGENOTE IN NIEUWE ERFRECHT

Voor de volledigheid ga ik nog kort in op de positie van de echtgenoot ten opzichte van bankrekeningen in het nieuwe erfrecht. Op 28 december 1990 is aan de Tweede Kamer een nota van wijziging met gewijzigd wetsvoorstel toegezonden²². In art. 4.2A.1.3 van dit wetsvoorstel wordt bepaald dat de echtgenoot zich kan toeëigenen vorderingen uit rekeningen bij een krediet-, giro- of beleggingsinstelling. Gevolg van deze toeëigening is, dat de echtgenoot de erfgenamen hun aandeel schuldig wordt, maar dat deze schuld in beginsel pas opeisbaar is bij het overlijden van de langstlevende echtgenoot (art. 4.2A.1.12). Volgens lid 2 van art. 4.2A.1.3 wordt hij geacht zich deze goederen voor zover aanwezig bij het openvallen van de nalatenschap, onmiddellijk nadien te hebben toegeëigend, indien hij niet binnen zes maanden daarna die goederen op een te zijnen name staande rekening bij een krediet-, giro- of beleggingsinstelling heeft laten registreren met de vermelding, dat hij vruchtgebruiker krachtens art. 4.2A.1.1 is. Uit de regeling van het nieuwe erfrecht blijkt het volgende. Zowel de boedelrekening als de en/of rekening eigent de echtgenoot zich in beginsel toe. Voor een kwaliteitsrekening is in het systeem van titel 2A zelf eigenlijk geen plaats. Verder kan hier op deze regeling van het Nieuw BW niet worden ingegaan.

OVERGANGSRECHT

Volgens art. 176 van de Overgangswet geldt de regel dat als een prestatie die aan twee of meer schuldeisers is verschuldigd, voor het tijdstip van het in werking treden van de wet nog niet geheel of ten dele is betaald, afdeling 6.1.3 van boek 6 daarop van toepassing is. Dit is alleen anders (het oude recht blijft alsdan van toepassing) als voor genoemd tijdstip betaling is gevorderd. Volgens de Memorie van Toelichting²³ heeft art. 6:16 onmiddellijke werking. Dit volgt uit art. 70 Overgangswet.

22. Invoeringswet Boek 4 en Titel 3 van Boek 7 van het Nieuw BW, 17.141 nrs. 6 en 7.

23. Tweede Kamer, 18998, nrs. 1-3, blz. 82.